

Noi sîntem urmașii zonei...

Anatol MORARU, redactor șef

Moto: *Voi sînteți urmașii Romei?*
M. Eminescu, Scrisoarea a III.

În țara în care viețuiesc a gândi (geopolitic) e o formă de supraviețuire. Normal, se știe, omul de litere, intelectualul în genere, nu a dus-o strălucit nicăieri, indiferent de regimul politic sau situația economică din țara de baștină sau de reședință. Dar destinul intelectualului în spațiul nostru interriversan, într-un context politic anume, rămîne a fi un fenomen greu de calificat în cancelariile europene. Și asta pentru că trăim într-un stat postsovietic ce se confruntă cu grave probleme economice, mai și guvernat de un regim comunist ineficient, preocuparea căruia sînt, în ultimul timp, problemele identitare.

Sfîrșitul anului 2007 a fost incendiat de declarațiile "curioase" ale președintelui Vladimir Voronin, care a făcut public intențiile sale (sau ale partidului comunist pe care-l conduce tot el) de a introduce limba moldovenească în învățămîntul preuniversitar și universitar începînd cu 1 septembrie 2008, de a renunța la însemnele statalității R. M. (stemă, imn) din motiv că sînt ...românești. Nimic nou sub soarele nostru sudic, se pare, or, antiromânismul președintelui este un lucru cunoscut și, din păcate, a devenit chiar un obiectiv al politicii externe a statului nostru. Nu vreau să mă pronunț pe marginea întreg aspectului de probleme, nu sînt un analist politic. Mă voi referi, încă o dată, la problema limbii "moldovenești".

De ce a fost din nou "reanimată" această problemă inexistentă științific. Rațiunile sînt multe, dar să le luăm pe rînd.

Prima explicație - cea mai haioasă. Președintele Voronin a auzit (i-au spus consilierii) că anul 2008 este declarat Anul Limbilor. Și, disciplinat ca orice comunist, domnia sa a înțeles că n-ar fi rău să contribuie la sărbătoare cu... inventarea încă o dată a unei limbi care să-i aparțină doar poporului său și care să-l facă "fericit". Astfel, urmînd o veche tradiție bolșevică (și ne amintim numaidecît de Iosif Visarionovici Stalin), președintele nostru ține să demonstreze că se pricepe în absolut toate materiile, domeniile: economie (națională, globală), politică (internă, externă), morală, religie (ortodoxă, catolică, islam, budhism), astronomie, lingvistică etc., etc.. Nu-l oprește opinia multor savanți cu renume mondial din țară sau din Rusia, care susțin cu argumente serioase inexistența limbii moldovenești. El știe mai bine... că, totuși, ea există.

O a doua explicație are parfum preelectoral. Președintele și tovarășii săi de partid cunosc (sînt în stare să cunoască) o istorie foarte recentă, de la 1991 încoace. Această diversiune, limba moldovenească, a funcționat deja o dată impecabil, în 1994, cînd guvernarea agrariană a pus pe tapet problema lingvistică. Atunci, lăsînd membrii comunității să "polemizeze" pînă la pierderea vocii și ruptul cămășilor la piept despre cine sînt moldoveni sau români, ce limbă vorbesc moldo-

Editorial

veneasca sau româna, ei, guvernării, s-au ocupat liniștiți de adunarea averilor pentru nepoții nepoților lor. Realizarea aceleiași strategii se încearcă și acum. Ca să nu răspundă la eventuale întrebări "incomode": de ce nu au fost soluționate principalele probleme: șomajul, sărăcia, corupția, exodul în masă al populației, de ce cresc astronomic prețurile, iar salariile nu, unde sînt ajutoarele umanitare care vin în țară etc., etc. guvernarea încearcă încă o dată același truc atragerea cetățenilor într-o dispută fără miză. Adică, lăsați voi prostiile, mai important e să vă dumiriți cine sînteți.

Diversiunea, care are rolul de fumigenă, nu e deloc inofensivă cum s-ar părea la prima vedere. Realizată, ea ar avea un efect devastator asupra limbii române vorbită în spațiul basarabean, ar "transnistriza-o". Nu împărtășesc opinia celor (mulți, puțini) care sînt de partea președintelui. Mai degrabă îi compătimesc, or, adevărul științific nu e de partea lor și apoi sînt doar niște marionete într-un joc din care alții trag foloase. Îi înțeleg pe "patrioții de serviciu" care strigă că sînt moldoveni, "elaborează" manuale de limbă moldovenească sau de istorie integrată., sînt plătiți pentru asta și nu rău, din cîte cunosc. Ceilalți susținători ai moldovenismului vor frecventa în curînd doar dezamăgirile.

Nu accept nici poziția celor (puțini, mulți) care consideră că nu face să acordăm prea multă atenție tumbelor președintelui Voronin, or, și așa

e clar că vorbim o limbă română. Nu e cazul pentru reverii. Aceste manevre ale guvernării oricum vor, avea, din păcate, consecințe: societatea ar putea încă odată să urce pe baricade și nu de o singură parte. Crede-ți-mă, nu transform particularul în general.

Nu mă miră prea mult comportamentul președintelui țării. E fost general de miliție sovietică și crede (poate sincer) că e de ajuns să strige, să ordone, să amenințe, să ia deciziile de unul singur, cum o făceau, de altfel, și mai toți președinții de colhoz, sau secretarii de partid de toate rangurile. Vladimir Voronin consideră, cum altfel să-i definești abuzurile în serie, că R. Moldova a rămas să fie un colhoz, fie și unul sărac, dar în care familia și rudele dlui pot trăi bine - pentru ei a mai rămas ceva gustos.

Mă tem că noi toți sîntem, din păcate, urmașii zonei sovietice. Mentalul colectiv rămîne a fi încă unul de sorginte sovietică. Altfel, cum să explicăm apatia generală, indiferența cu care privim la grimasele, obrăznicile unui garant al Constituției R. Moldova.

În loc de concluzie, o rețetă, adică morala fabulei *Țăranul și oaia* de Alexandru Donici: "- Dacă vrei să nu te taie, nu fi oaie" (a nu se considera numaidecît un îndemn la "revoluție" - A. M).

Eu vă îndemn să citiți cu atenție și dragoste acest număr de revistă - pentru că se merită.

